

STOWARZYSZENIE Ab Ovo

ul. Chodkiewicza 14

31-532 Kraków

NIP 6792981493, KRS 305404

biuro@tarliskagornejraby.pl

Myślenice, 2019-06-21

Uwagi do założeń do programu rozwoju retencji na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030 opracowanego przez Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

1. PPSS – plan przeciwdziałania skutkom suszy wymieniony na stronie 1 założeń zmieniono na **Ochronę przed suszą w gospodarowaniu wodami** na stronie 7:
*"W latach 2012–2017 RZGW opracowywały PPSS w regionach wodnych. Plany te nie zawierają konkretnych działań, lecz ich katalogi, bez wskazania konkretnych lokalizacji. W 2014 r. została przygotowana metodyka opracowania planów przeciwdziałania skutkom suszy, a w 2017 r. wykonano jej aktualizację pn. **Ochrona przed suszą w planowaniu gospodarowania wodami – metodyka postępowania**. W opracowaniu zaproponowano szereg działań, których celem jest przeciwdziałanie i łagodzenie skutków suszy, m.in.: **opracowanie reguł sterowania urządzeniami wodnymi retencjonującymi wodę w sposób umożliwiający wykorzystanie tych zasobów w okresie suszy, zwiększenie retencji na obszarach rolniczych, kreowanie świadomości rolników w zakresie możliwości tworzenia retencji na obszarach rolnych, realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania/zwiększania sztucznej retencji.**"*

Takie przedstawienie założeń retencji i ochrony przed suszą jest katastrofalną pomyłką ze względu na resort autora i przyszłego realizatora retencji. Ministerstwo, nie potrafi poprawić ani utrzymać stanu wód w Polsce, za co jest wyłącznie odpowiedzialne. MG MiŻŚ, które dopuszcza do pogorszenia stanu wód w sposób uniemożliwiający ich poprawę przez systematycznie wymuszającą zamianę wód nieuregulowanych na silnie zmienione i sztuczne, chce swoje miejsce inwestowania i zarządzania poszerzyć teraz o inne obszary, w tym rolnicze i miejskie.

2. Ogólnie: powódź i susza - to są zjawiska klimatyczne, do których można się przystosować **przez ograniczenie ryzyka ich występowania** lub można je mitygować poprzez ochronę obszarów nimi dotkniętych oraz dostosowanie standardów i procedur tej ochrony do postępujących zmian klimatu. Skoro jednak w wodach gospodarowanych przez Ministerstwo G MiŻŚ brakuje wody przez wadliwe gospodarowanie (wcięte i pogłębiane koryta rzek, pogłębiane rowy melioracyjne, brak nawodnień i dedykowanej retencji, zły stan i potencjał ekologiczny wód) to jaka jest szansa, że po zajęciu nowych terenów i w wyniku ich zagospodarowania nie powstaną jeszcze większe deficyty wody? Dlaczego do tej pory tereny zajęte pod wody w zarządzie Ministerstwa/KZGW są w większości terenami opuszczonymi, pozbawionymi oryginalnych siedlisk i porośnięte inwazyjnymi gatunkami obcymi?

3. Na stronie 8 założeń wskazano że:

"W pierwszych planach zarządzania ryzykiem powodziowym, wśród 13 celów szczegółowych zarządzania ryzykiem powodziowym, wskazano także utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym oraz ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego (realizowane m.in. przez budowę obiektów retencjonujących wodę czy budowę i odtwarzanie systemów melioracji). Łącznie w ramach PZRP zaplanowano ponad 1550

działań na łączną kwotę 11,6 mld zł. Wiele z tych inwestycji służy zwiększaniu retencji wodnej".

Czyli założenia przewidują **dalsze pogłębianie deficytu wody!** Bowiern tradycyjne obiekty (zbiorniki zaporowe) budowane przez Ministerstwo/ KZGW zbierają wodę dla ich własnych celów: głównie dla produkcji energii elektrycznej, z wydzieloną niewielką rezerwą powodziową, a zamiast polderów budowane są tak zwane suche zbiorniki retencyjne, które w kilka lat po zakończeniu budowy przekształcane bywają w zwykłe zbiorniki zaporowe (patrz punkt 7 tego pisma - poz. 10 w tabeli). Trzeba też pamiętać, że:

- nie ma możliwości użycia wody ze zbiorników zaporowych do celów innych niż jej gromadzenie i ewentualne sterowanie ilością przepływającą przez zbiornik.
- powierzchnia lustra zbiornika nie przyczynia się do jakiegokolwiek retencji, gdyż w Polsce zazwyczaj roczne odparowanie wody z lustra wody wyrównuje się z rocznymi opadami; dotyczy to też wszystkich "zrehabilitowanych wodnie" wyrobisk poźwirowych, piaskowni i innych przypadkowych akwenów z otwartym lustrem wody. Te same tereny zachowane jako lasy, pola, łąki, albo jeszcze lepiej tereny podmokłe lub bagna, stanowiłyby najlepszy sposób retencji zabezpieczający przed suszą przyległe tereny
- za retencję w zlewni uważa się oprócz zawartości zbiorników zaporowych między innymi pojemność urządzeń nawigacyjnych (torów wodnych, spiętrzeń stopni i śluz) realizowanych w korytach rzek, które jak wiadomo zmniejszają rezerwę powodziową uregulowanych koryt, zmniejszają pojemność retencyjną dla wód powodziowych nieuregulowanych koryt i dolin rzecznych i nie mają żadnego innego znaczenia gospodarczego (przykład: planowany stopień nawigacyjny w Niepołomicach). Obserwuje się także zbiornik zaporowy we Włocławku i permanentną suszę na Kujawach w sąsiedztwie tego zbiornika. Brak możliwości przeznaczenia wody retencjonowanej np. w zbiorniku zaporowym w Solinie czy Dobczycach na cele nawodnień rolniczych, czy wody w zbiorniku Czorsztyńskim do naśnieżania stoków narciarskich w Bukowinie czy Białce potwierdza, że retencja w zbiornikach zaporowych jest bezcelowa i bez adresata (interesariusza) tej retencji.

4. Zakres, cel główny i priorytety Programu (str. 10)

" W świetle przytoczonych wyżej informacji istnieje zatem pilna potrzeba rozwiązania problemu retencji wody w Polsce, aby stawić czoła skutkom zmian klimatycznych, a także wzmocnić i utrzymać zasoby wodne w wielkości pozwalającej na zaspokojenie potrzeb zrównoważonego rozwoju gospodarczego i środowiska naturalnego. Dotychczas nie opracowano dokumentu na poziomie krajowym kompleksowo omawiającego możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej. W związku z powyższym konieczne jest uruchomienie i wdrożenie Programu Rozwoju Retencji (PRR). PRR zostanie opracowany dla obszaru całego kraju, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy i regiony wodne."

Z akapitu powyższego wynika, że **Ministerstwo GMiŻŚ nie widzi żadnych innych adresatów strategii poza własnymi pionami organizacyjnymi**, a ponadto z zakresu i celu programu retencji zniknęły:

- przeciwdziałania skutkom suszy (ochrona przed suszą),
- adresaci i odbiorcy retencjonowanej wody,
- możliwości dostosowania się do zmiany warunków klimatycznych przez regionalne dostosowanie ilości zużywanej wody do jej podaży,
- realizacje rewitalizacji i renaturyzacji rzek dla uzyskania właściwego, zgodnego z geograficznym ukształtowaniem kraju i dobrym stanem ekologicznym zasobu środowiskowego (wody), będącego najlepszym wskaźnikiem uzyskania świadczeń

środowiskowych w sposób zrównoważony, w tym opóźnienia odpływu ze zlewni górskich, oraz zachowania wysokiego stanu wód gruntowych w podgórskich i nizinnych dolinach, tworzące naturalne osie występowania najważniejszego zasobu środowiska wobec występujących i przewidywanych zmian klimatycznych.

5. Strona 11: Cel główny: Zwiększenie retencji wodnej w Polsce.

W świetle wyłożonych powyżej racji - samo zwiększanie retencji w Polsce nie będzie służyło nikomu oprócz realizatorów budowli hydrotechnicznych i zarządzających urządzeniami spustowymi. **Będzie więc raczej reglamentacją pożytków ze środowiska organizowaną za państwowe pieniądze i bez uzyskania jakiegokolwiek wartości dodanej.**

6. Strona 12: Oczekiwane efekty realizacji PRR:

Zidentyfikowane najważniejsze efekty realizacji Programu Rozwoju Retencji:	Efekty negatywne i pozytywne
1. Wzrost objętości retencjonowanej wody;	Negatywny w przypadku nie adresowanego gromadzenia wody w zbiornikach zaporowych itp. Pozytywny jeśli realizowany kosztem i staraniem jednostek korzystających z retencjonowanej wody w zbiornikach umiejscowionych poza systemem rzeczny, w tym także zadaszonych i podziemnych.
2. Wzrost pojemności obiektów małej retencji;	Jeśli zbiorniki z otwartym lustrem wody - strata wody przez parowanie, efekt negatywny
3. Wzrost powierzchni siedlisk hydrogeniczych;	Pozytywne, natomiast brak obiektów w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
4. Wzmocnienie ekosystemów powstałych lub utrzymanych w wyniku stosowania środków retencjonowania wód;	Pozytywne, natomiast brak obiektów w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
5. Zwiększenie udziału przedsięwzięć z zakresu tworzenia retencji wodnej na poziomie lokalnym i regionalnym;	Pozytywne - natomiast bez roli dla MG MiŻŚ/KZGW
6. Zwiększenie społecznej świadomości problemu kurczących się zasobów wód i silnej potrzeby ich retencjonowania poprzez różne dostępne formy;	Pozytywne, realizowane przez Ministerstwo Środowiska i wiele Organizacji Pożytku Publicznego w opozycji do planów i programów MG MiŻŚ/KZGW
7. Stworzenie możliwości sterowania odpływem i regulacji stosunków wodnych;	Negatywny wpływ na środowisko rzeczne i stan ekologiczny wód, brak adresatów reglamentacji wody

8. Łagodzenie skutków suszy ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich i obszarów leśnych;	Pozytywne, natomiast brak obiektów w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
9. Poprawa klasy i stabilności warunków żeglugowych na śródlądowych drogach wodnych;	Negatywny - dodatkowy drenaż zmniejszających się zasobów wodnych, negatywny wpływ na ekologiczny stan wód
10. Przywrócenie lub/i poprawa warunków energetycznego wykorzystania wód;	Negatywny - ograniczenie dyspozycyjnych ilości zretencjonowanej wody
11. Poprawa warunków rolniczego wykorzystania wód;	Jak - roszczeniowo? brak obiektów w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
12. Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód;	Negatywny - zwiększenie zasobów w zbiornikach zaporowych to ograniczenie dyspozycyjnych ilości wody dla korzystających ze środowiska i zmniejszenie rezerw powodziowych
13. Wzrost znaczenia wód w zakresie ich społecznego, przyrodniczego i turystycznego wykorzystania;	Pozytywne, natomiast brak obiektów w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
14. Zwiększenie odporności gospodarki na wpływ zmian klimatu;	Pozytywne, natomiast brak elementów w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
15. Zmniejszenie ryzyka powodziowego, w tym związanego z powodziami błyskawicznymi na terenach zurbanizowanych;	Jak? brak obiektów w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
16. Wzrost jakości wód powierzchniowych poprzez wykorzystanie naturalnych właściwości samooczyszczania się wód;	Tylko poprzez usuwanie stopni i zapór, czyli przez renaturyzację rzek - brak w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
17. Poprawa walorów krajobrazowych obszarów związanych z wodami;	Pozytywny - brak elementów w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji
18. Poprawa planowania i zarządzania w gospodarce wodnej, w tym koordynacji z innymi politykami oraz planami sektorowymi mającymi wpływ na zasoby wodne i retencję.	Zasobami wodnymi, tak jak i innymi pożytkami środowiska, powinno zarządzać Ministerstwo Środowiska a nie MGMiŻŚ/KZGW, które w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji nie przewidziało renaturyzacji rzek.

7. Str. 12: Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych

MGMiŻŚ/KZGW nie ma ani zasobów kadrowych, umiejętności ani doświadczenia w zrównoważonym wykorzystaniu zasobów wodnych. **Dowodem na to jest zły stan ekologiczny rzek, zaniedbane tereny nadbrzeżne wzdłuż rzek i dewastacja krajobrazu oraz siedlisk podczas realizacji działań wymienionych i podobnych do wymienionych w Załączniku do Założeń do Programu Rozwoju Retencji.** Poniżej w tabeli cytuje się warunki, które MGMiŻŚ/KZGW przedstawia dla zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych, a które zależą od kadry, doświadczenia i umiejętności będących w dyspozycji Samorządu, Ministerstwa Rolnictwa i Ministerstwa Środowiska, a których koncern MGMiŻŚ/KZGW nie posiada i nie angażuje do tego stopnia, że nie potrafi nawet odpowiednio opisać przedmiotu zamówienia, które nie jest budowlą czy urządzeniem wodnym, a co dopiero rewitalizacją czy renaturyzacją rzek.

Warunki do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych	Potencja dostępny w:
1) Renaturyzacja ekosystemów mokradłowych;	Samorządy/ Ministerstwo Środowiska- Rolnictwa
2) Renaturyzacja rzek;	
3) Realizacja projektów z zakresu retencji w lasach;	
4) Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych;	
5) Promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową;	
6) Realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych;	Ministerstwo Rolnictwa
7) Przywracanie oraz nadawanie funkcji nawadniającej systemom melioracyjnym;	
8) Realizacja obiektów retencjonujących wodę (Wykaz inwestycji PGW WP, realizowanych bądź planowanych do realizacji, służących poprawie retencji przedstawiony jest w załączniku do Założeń);	W większości obiekty retencji wykazywane w Załączniku są niepotrzebna i nieużyteczne, nie mają adresata i użytkownika oraz są szkodliwe środowiskowo
9) Realizacja innych działań służących poprawie retencji wód przewidzianych w planach inwestycyjnych PGW WP, PZRP, aPGW, aPWSK, PPSS, planach utrzymania wód (Wykaz inwestycji PGW WP, realizowanych bądź planowanych do realizacji, służących poprawie retencji przedstawiony jest w załączniku do Założeń);	
10) Przekształcanie suchych zbiorników przeciwpowodziowych w zbiorniki retencyjne wielofunkcyjne;	Działanie przeciwskuteczne dla ograniczenia ryzyka powodzi
11) Rekultywacja wyrobisk pogórnich w celu wykorzystania jako zbiorniki retencyjne; <i>(bez wykorzystania jako podłoże pod elektrownie fotowoltaiczne)</i>	Retencja takich zbiorników jest mniejsza niż łąka o tej samej powierzchni, pożytek może być jedynie przez wykorzystanie energetyczne szczytowo- pompowe
12) Realizacja planów adaptacji do zmian klimatu w miastach	Samorządy miast -

oraz inne działania mające na celu w zwiększenie retencji w miastach (błękitna i zielona infrastruktura, retencja wód opadowych, zwiększanie udziału powierzchni biologicznej czynnej).	Ministerstwo Administracji
---	----------------------------

8. Racjonalna Strategia przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększenie możliwości retencji.

W podsumowaniu uwag warto przedstawić racjonalną strategię retencjonowania wód. Powinna ona się opierać o:

- założenie zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną, że rzeki (ogólniej: wody płynące) powinny być w dobrym stanie ekologicznym do roku 2015 a najpóźniej do roku 2027, jeśli są uzasadnione przyczyny takich opóźnień,
- obowiązek zgodny z Prawem wodnym, że retencjonowanie wody wymaga pozwolenia wodnoprawnego; w pozwoleniu takim można wymagać uzasadnienia potrzeby i warunków retencjonowania wody i płynów zawierających wodę (ścieków, gnojowicy, wody dołowej itp),
- procesy produkcyjne przemysłowe i rolnicze oraz usługi związane z poborem, uzdatnianiem i dystrybucją wody oraz unieszkodliwianiem ścieków wymagają retencjonowania wody (także czasem ścieków) dla zapewnienia ciągłości produkcji i dlatego powinny być urządzone kosztem i staraniem zainteresowanych, co umożliwi ekonomiczne ograniczanie retencji do przypadków uzasadnionych i za każdym razem poza systemem wód płynących (czyli nigdy nie w zbiornikach zaporowych). Nie wyklucza to oczywiście pomocy państwa dla interesariuszy uzasadnionych i oszczędnych instalacji.

Zatem retencjonowanie powinno leżeć w interesie przemysłu produkcyjnego i usługowego oraz rolnictwa, które powinny zadbać o określenie zagrożeń dla swojej działalności i wystąpić o pozwolenie na retencjonowanie niezbędnej wody, przedstawiając opis procesu produkcyjnego - usługowego wskazujący na taką potrzebę i oświadczenie o zastosowaniu najlepszych praktyk oszczędności wody, w tym zakres zastosowanych obiegów zamkniętych. Podobny system użycia wody jest w przedsiębiorstwach produkcji leków i niektórych zakładach produkcji chemicznej, niektórych przedsiębiorstwach uzdatniania wody i oczyszczania ścieków.

Pozostaje jednak pytanie, czy pobór wody dla miasta musi wykorzystywać tysiąc-hektarowy zbiornik zaporowy w odległości 30 km od miasta, jeśli w samym mieście znajduje się kilkanaście rozległych wyrobisk poźwirowych nadających się do magazynowania surowej czy też uzdatnionej wody? Wtedy zbiornik zaporowy nie musiałby być w ramach rewitalizacji rzek rozbierany, gdyż po opuszczeniu poziomu wody do dawnego poziomu rzeki (lub niewielkiego spiętrzenia, umożliwiającego zastosowanie odpowiedniej przepławki dla ryb i zapewniającego zrównoważony transport rumowiska dennego) powstałby olbrzymi polder chroniący przed powodzią miasta poniżej zapory i dolinę Wisły, odzyskałoby się prawie tysiąc hektarów terenów łąkowych, dwadzieścia kilometrów swobodnie meandrującej rzeki a całość wreszcie po 40 latach kosztownej bezużyteczności powróciłaby do społeczeństwa z możliwością rekreacji i zapewnienia rezerwy powodziowej o wielkości 127 mln m³ (Wikipedia) zamiast obecnych 30 mln m³.

Współczesne tendencje w budowaniu zbiorników retencyjnych wody obejmują zbiorniki poza systemem rzeczny, ewentualnie zlokalizowane w źródłiskowych partiach

niewielkich cieków, gdzie poziom piętrzenia sięga źródeł cieków. Woda gromadzona jest jako pompowana lub lewarowana z ujęć brzegowych w rzekach/jeziorach, a rozdysponowanie wody jest grawitacyjne lub także poprzez pompowanie.

W przypadku terenów górskich i pagórkowatych na części przewodów dostarczających i dystrybuujących wodę zakłada się turbiny niewielkich elektrowni. W sprzyjających warunkach obecności jezior i wysokich gór (Norwegia), całość gospodarowania wodą w elektrowniach odbywa się systemami tuneli z odwracalnymi turbinami pomiędzy ujęciami brzegowymi wód z rzek, naturalnych i sztucznych jeziora, oraz z pełną kontrolą poziomów/przepływów wód w systemie **bez jakichkolwiek zapór przegradzających biegi rzek**. W terenach nizinnych zbiorniki wody są lokalizowane tam, gdzie są potrzebne i gromadzą wodę przygotowaną do użycia/spożycia. Przykładowo:

"Londyn jest obsługiwany przez 23 zbiorniki, z których niektóre są tak duże, że nadają się do żeglowania, wiosłowania i użycia łodzi motorowych, podczas gdy inne zostały miejscami specjalnego naukowego zainteresowania związanego z programami upowszechniania dzięki przyrody. Żaden z nich nie jest rzeczonym zbiornikiem przepływowym, choć gromadzą one wodę z Tamizy (ok. 80%) i z ujęć podziemnych"¹.

8. Stanowiska organizacji niezależnych grupujących interesariuszy i profesjonalistów renaturyzacji i rewitalizacji systemu rzek w Polsce

MGMiŻŚ/KZGW był wielokrotnie informowany o stanowiskach organizacji pozarządowych które wskazywało na konieczność zrealizowanych oficjalnych planów gospodarki wodnej (PGW), w tym w szczególności obowiązek utrzymania dobrego stanu wód i nie pogarszania stanu wód w Polsce. Mimo to bardzo wiele rzek swój stan ekologiczny pogorszyło od roku 2016, także przez nieumiejętność określenia przez koncern MGMiŻŚ/KZGW właściwego sposobu interwencji dla uzyskania dobrego stanu wód oraz działania bezpośrednio powodujące pogorszenie stanu wód (budowa betonowych kanałów w miejscach przebiegu naturalnych JCWP). Zasadniczo, oprócz rzadkich przypadków zgód na fragmentaryczne wykonywanie niewielkich interwencji inżynierskich czy biologicznych, inicjatywy społeczne spotykały się z brakiem odpowiedzi. Przez ostatnie cztery lata realizacja elementów zapisanych w PGW z roku 2016 nie mogło być wykonane przez jednostki inne niż koncern MGMiŻŚ/KZGW przez brak zgód, możliwości pozyskiwania funduszy ze źródeł zewnętrznych i przez brak uzgodnionych ze społeczeństwem programów poprawiających stan rzek w Polsce. W tej sytuacji nie pozostaje nic innego jak przypomnieć powstałe przez ten czas wiele grupowych stanowisk sformułowanych przez stronę społeczną (interesariuszy i profesjonalistów renaturyzacji i rewitalizacji systemu rzek w Polsce) które są znane MGMiŻŚ, a które komplementują uwagi zawarte w niniejszym piśmie. Chodzi szczególnie o:

- **Deklaracja Koalicji Ratujmy Rzeki (KRR) 2017,**
<http://www.ratujmyrzeki.pl/o-koalicji/deklaracja-koalicji-ratujmy-rzeki>
- **Stanowisko Koalicji Ratujmy Rzeki dotyczące "Planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy" opracowywanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie 2019**
http://www.ratujmyrzeki.pl/dokumenty/Stanowisko_KRR_susza.pdf

---

¹ *London Reservoirs*. Londoners need lots of drinking water, which is great news for watersports enthusiasts as the city is served by 23 reservoirs. Some are large enough to accommodate sailing, rowing and motor boats, while many have become Sites of Special Scientific Interest with wildlife breeding programmes. (Internet, access: 2018-03-20: <https://www.onthewater.co.uk/Your-Region/London/London-Reservoirs>)

- **Uwagi Koalicji Ratujmy Rzeki (KRR) do koncepcji „Analiza zwiększenia retencji powodziowej w Kotlinie Kłodzkiej” 2019**
http://www.ratujmyrzeki.pl/dokumenty/Uwagi_KRR_Kotlina_Klodzka.pdf

9. Uwagi końcowe

Omawiane "Założenia do programu rozwoju retencji na lata 2021–2027" wskazują, że MGMiŻŚ/KZGW jest jednostką scentralizowaną w nadmiernym stopniu i nie jest w stanie ogarnąć perspektyw rozwojowych zgodnych z Planami Gospodarowania Wodami i Ramową Dyrektywą Wodną zaimplementowaną do Prawa wodnego. Napisane założenia określające potrzebne aspekty retencji wskazują także na to, że nie jest to zakres znany Ministerstwu Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej merytorycznie i wykracza poza zasięg terytorialny działania Ministerstwa, a wielkość retencji w zbiornikach zaporowych rzek wykonana przez KZGW stanowi raczej problem do rozwiązania niż zapas wody możliwy do spożytkowania.

Stowarzyszenie uważa, że racjonalnym byłoby wyłączenie z pod zarządzania MGMiŻŚ/KZGW całej sieci wód płynących w Polsce i poddanie jej w zarząd Agencji Środowiska podległej bezpośrednio Ministerstwu Środowiska. Majątek zainwestowany w tych wodach powinien być przekazany do samorządów, które z pewnością gospodarowałyby nim lepiej i bardziej ekonomicznie niż Ministerstwo.

Wyłączenie to powinno obejmować także wolno żyjące ryby, które nie podlegałyby w wodach płynących celom rybactwa czy akwakultury, ale traktowane byłyby jako taki sam zasób środowiska jak woda czy zwierzyna łowna, co oczywiście oznaczałoby, że chroniona byłaby różnorodność biologiczna i samodzielnie rozmnażające się populacje ryb, w efekcie czego zarybienia uważane byłyby a szkodliwe a możliwość ich stosowania ograniczono by do egzemplarzy bezpłodnych. Nie wykluczone byłyby celowe i dobrze uzasadnione reintrodukcje rodzimych gatunków i ras ryb.

Stowarzyszenie uważa ponadto, że jeśli MGMiŻŚ/KZGW planuje renaturyzację wód płynących powinno programy jej wdrożenia skonsultować z aktywnymi realizatorami i profesjonalistami z Polski i z zagranicy, a zakres tego programu powinno dostosować do celów i efektów renaturyzacji na świecie oraz doświadczeń z projektów implementowanych przez RDOŚ, niektóre RZGW czy organizacje pozarządowe w Polsce.

Opracował:

Józef Jeleński
Koordynator Projektu SPPW KIK37
Tarliska Górnej Raby